

Salvador (Puig Antich)

Salvador (Puig Antich), Manuel Huerga, 2006

Un rebel assimilat és un rebel inofensiu

Manual de la banalització

Salvador és una d'aquestes pel·lícules sobre les quals diguis el que diguis, escriguis el que escriguis, estaràs sota sospita. Si fas una crítica ideològica o política et miraran amb lupa per descobrir-te els colors. Si intentes allunyar-te d'aquestes discussions per parlar solament de cinema t'acusaran per no comprometre't, per defensar l'art per l'art. I en realitat, una vegada vista la pel·lícula, descobrim que no és per a tant, que un film tan banal, tan superficial, tan preocupat per ser *cool* i entretingut, per complir les regles del cinema comercial, ni tan sols pot ser font d'aquestes discussions. No, no és la pel·lícula la qual genera aquests debats, és la història, i ambdues coses no tenen gens a veure una amb l'altra.

Sol dir-se que aquestes pel·lícules proposen una recuperació de la memòria històrica. Però *Salvador* no pot recuperar res. *Salvador* és simplement un producte comercial que aspira a convertir la figura del Puig Antich en una icona de consum popular. Trista

destinació paradoxal per a un anarquista...

Com exercici, al finalitzar la pel·lícula val la pena preguntar-se què sabem del Puig Antich i què sabem del MIL. La veritat és que sabem molt poc i el que sabem és banal:

- Sabem que El Puig Antich era maco i tenia èxit amb les noies.

- Sabem que els MIL robaven bancs amb una inconsciència gairebé estúpida.

- Sabem que al Puig Antich li agradava Leonard Cohen i fumar porros.

- Sabem que el Puig Antich feia passejos furiosos amb motocicleta per esplaiar-se per la caiguda d'Allende i l'ascens de Pinochet.

El que passa és que *Salvador* no és una pel·lícula històrica, *Salvador* és ficció, de la dolenta, d'aquella que ho banalitzava tot. El director, Manuel Huerga, defensa que amb *Salvador* va pretendre explicar una història universal, no una història catalana ni espanyola. En la pràctica això vol dir absència de profunditat, de contextualització... Així només queda el melodrama.

El film està estructurat en dues parts. En la primera el Salvador, ja a la presó, narra al seu advocat els antecedents de la seva detenció. Aquesta estratègia narrativa, maldestra i rebregada, introdueix una veu en *off*, el propi Puig Antich relatant la seva vida. Però clar, ens preguntem: a l'advocat li interessaven tots aquests detalls sobre la vida amorosa del Salvador? En un dels pitjors moments de la pel·lícula Puig Antich narra una trobada amb la Cuca, la seva exnòvia. I davant el relat d'un acte no consumat l'advocat qüestiona: "no me vas a dir, que no pasó nada". Si això fos ficció pura ja sabríem per què l'advocat no va poder salvar-lo: per incompetent i tafaner.

Tota aquesta primera part està filmada en un estil de videoclip, molt modern, molt *cool*. La selecció de la música alimenta una visió estereotipada dels setanta: es té la impressió d'haver vist aquesta pel·lícula moltes vegades abans. De sobte no se sap si el Puig Antich és un cantant de rock... per exemple, el Jim Morrison d'Oliver Stone.

La segona part canvia radicalment el to i l'estil de la pel·lícula. S'acaba la veu en *off* –gràcies a Déu!–, s'acaben els *flash backs*, s'acaben els videoclips *cools*. Ara assistim al procés de condemna i d'execució del Salvador. Benvinguts al melodrama. Traieu els vostres mocadors. (Resulta curiós que les dues pel·lícules més lacrimògenes del cinema recent espanyol –*Mar adentro* i *Salvador*– tinguin temes oposats: en una l'estat no permet que un individu decideixi la seva pròpia mort i en l'altra l'estat decideix la mort d'un individu).

Una constant que es manté és el paper fonamental de la música: en aquest cas les composicions de Lluís Llach ens avisen sempre que això que està passant en la pantalla és molt trist, molt transcendent, molt greu. Per si tot això fos poc apareix Jesús, el carceller que acabarà sent amic de Salvador. Els malpensats diran que és una metàfora –i justificació– de la sobtada conversió de tants franquistes en ardents defensors de la democràcia.

El fet que sapiguem que la pel·lícula conclourà amb l'assassinat del Puig Antich no li treu intensitat al drama. La pel·lícula insisteix en fer-nos veure el sofriment de la família, de l'advocat, dels companys del MIL. El to *in crescendo* ens duu fins a la sala d'execucions, on per fi neix el màrtir.

La democràcia capitalista ho assimila tot. És capaç de convertir un anarquista en un noi *cool* pel qual hem de sentir llàstima. Un rebel assimilat és un rebel inofensiu. Pobre Salvador Puig Antich. Només falta que algun viu es posi a fabricar-ne samarretes.

Fitxa tècnica

Tècnics

Director: Manuel Hueriga
Productor: Jaume Roures
Guió: Lluís Arcarazo basat en el llibre de Francesc Escribano
Muntatge: Aixalà i Santi Borricón
Fotografia: David Omedes
Vestuari: María Gil
Música: Lluís Llach
Efectes especials: Ferrán Piquer
Companyia productora: Future Films Ltd. i Mediapro
Nacionalitat: Espanya i Regne Unit
Durada: 134 minuts

Actors

Daniel Brühl: Salvador Puig Antich
Tristán Ulloa: Oriol Arau
Leonardo Sbaraglia: Jesús
Joel Joan: Oriol
Celso Bugallo: pare de Salvador
Mercedes Sampietro: mare de Salvador
Olalla Escribano: Imma
Carlota Olcina: Carme
Bea Segura: Montse
Andrea Ros: Merçona
Jacob Torres: Petit
Pau Derqui: Jordi
Oriol Vila: Ignasi
Simon Bellouard: Sebas
Leonor Watling: Cuca
Ingrid Rubio: Margalida

Filmografia

1995

Antártida